

กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองของเยาวชนเพื่อสังคมคุณภาพ

พระนราธิเบศร์ นรวโร (กองมี)¹, นางสาวกานต์สินี ชลปัญญากรณ์²
ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์³ และพัชรียา พองจันทา⁴

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาถึงความสำคัญของประเด็นคุณธรรมทางการเมือง อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมดังกล่าวในเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมในอนาคต หากเยาวชนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมทางการเมือง จะช่วยให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างแข็งขัน นอกจากนี้ การมีคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนยังมีบทบาทสำคัญในการป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งเสริมประชาธิปไตย และสร้างสังคมที่เข้มแข็งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว บทความนี้ยังได้นำเสนอแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนผ่านหลากหลายวิธีปฏิบัติ เช่น การบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมทางการเมืองในหลักสูตรการศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การสร้างแบบอย่างที่ดีโดยผู้ใหญ่ในสังคม การใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และการปลูกฝังคุณธรรมในครอบครัว โดยคุณธรรมทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความยุติธรรม และความมีวินัย การเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างสังคมคุณภาพในอนาคต

คำสำคัญ: การเสริมสร้างคุณธรรม, คุณธรรมจริยธรรม, เยาวชน

¹ นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, Email: Nara_b_@windowslive.com, ² นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ³ ดร.อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ⁴ ดร.อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง.

The Process of Fostering Political Morality in Youth for a Quality Society

Phra Naratibeth Naravaro (Kongmee)¹, Karnsinee Chonpanjanikon²
Silawat Chaiwong³ and Patchareeya Fongchanta⁴

Abstract

This article aims to study the significance of political morality as a guideline for fostering such morality in youth. Its objective is to analyze the future impact on society if youth are instilled with political morality, which will help them grow into responsible citizens with a sense of public consciousness and actively participate in social development. Furthermore, having political morality in youth plays a crucial role in preventing corruption, promoting democracy, and building a strong society to achieve these objectives. This article also presents approaches to enhancing political morality in youth through various practices, such as incorporating content about political morality into the education curriculum, organizing activities that promote political participation, setting good examples by adults in society, utilizing mass media to disseminate accurate information, and instilling morality within the family. Key aspects of political morality include honesty, responsibility, sacrifice, justice, and discipline. Therefore, fostering political morality in youth is a process that requires cooperation from all sectors of society to create a quality society in the future.

Keywords: Fostering Morality, Morality and Ethics, Youth

¹ Master's student of Nakhon Lampang Buddhist College, Email: Nara_b_@windowlive.com ² Master's student of Nakhon Lampang Buddhist College, ³ Dr., school of Educational Studies, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Lampang Buddhist College. ⁴ Dr., school of Educational Studies, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Lampang Buddhist College .

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันบ่งชี้ถึงความท้าทายหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและทัศนคติของเยาวชนต่อระบบการเมือง ความเสื่อมถอยของความเชื่อมั่นในระบบการเมือง เป็นปรากฏการณ์ที่น่ากังวล อันมีสาเหตุจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส และความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้บั่นทอนความหวังและศรัทธาของเยาวชน ทำให้พวกเขามองว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวและไร้ประโยชน์ นอกจากนี้ การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนก็เป็นอีกหนึ่งความท้าทายสำคัญ เยาวชนบางส่วนอาจรู้สึกรู้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ หรือไม่มีช่องทางที่เข้าถึงได้ง่ายให้พวกเขาได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การไม่เข้ามามีส่วนร่วมนี้ทำให้สังคมสูญเสียพลังและความคิดสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูลข่าวสารท่วมท้น อิทธิพลของข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง (Fake News) ได้กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ ข่าวปลอมและข้อมูลที่บิดเบือนสามารถแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อทัศนคติและค่านิยมทางการเมืองของเยาวชนที่อาจยังขาดวิจาร์ณญาณในการกลั่นกรองข้อมูล ขณะเดียวกันความท้าทายในการปลูกฝังคุณธรรมในยุคปัจจุบันก็มีความซับซ้อนมากขึ้น อิทธิพลของวัฒนธรรมบริโภคนิยม ค่านิยมที่เน้นวัตถุนิยม และการขาดแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่ในสังคม อาจลดทอนความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกต่อส่วนรวมในเยาวชน

คุณธรรมทางการเมือง เป็นหลักคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่นักการเมือง ผู้นำทางการเมือง และประชาชนพึงมีและปฏิบัติในทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การยึดประโยชน์ส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ การเคารพสิทธิ เสรีภาพ และความคิดเห็นที่แตกต่าง ด้วยแนวทางเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชน ด้วยการปลูกฝังตั้งแต่ระดับการศึกษาบรรจุหลักสูตร "หน้าที่พลเมือง" ที่เน้นจริยธรรมทางการเมืองและความรับผิดชอบของประชาชนส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการอภิปรายหรือกิจกรรมจำลองรัฐสภา ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณฝึกให้เยาวชนกล้าคิด กล้าถาม ไม่ยอมรับข้อมูลเพียงด้านเดียว สร้างแบบอย่างที่ดีจากผู้นำ มีการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาเยาวชนและสนับสนุนให้เยาวชนเข้าร่วมเวทีสาธารณะ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น (เพ็ชร ฐปะวิเชตร์, 2547) แต่มีสถานศึกษาเป็นจำนวนมากที่ละเลย หรือขาดความเข้มแข็งในการรักษาหรือส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ทั้งนี้ เพราะมีการมุ่งเน้นการผลิตคนให้มีความรู้ เป็นปริญญาชนมากกว่าปัญญาชน หรือบางแห่งผลิตคนแต่เป็นคนที่ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอมีแต่วุฒิการศึกษาเป็นเครื่องประดับเท่านั้น หรือผลิตคนที่มีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมหรือมีทัศนคติและค่านิยมผิด ๆ จนทำให้คนในสังคมวัดคุณค่ากันที่ผลประโยชน์ การมุ่งหาสิ่งตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างขาดคุณธรรมประจำใจ มีความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย การเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ยังได้ให้ความเห็นว่าการแก้ไขหรือการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา ครูอาจารย์มีส่วนสำคัญในการนำและสร้างคุณธรรม จริยธรรม เพราะเป็นเรื่องภายในจิตใจที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี ครูจะต้องสร้างจิตใจที่มีความเมตตา กรุณาต่อเยาวชน มีความปรารถนาดีต่อเยาวชน การสอนทุกครั้งจะต้องมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาของเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องหมั่นหาบทความรายงานการวิจัยงานเขียนเรื่องราวหรืออาจสร้างบทความที่ดีที่สร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่สังคมและนำมาเผยแพร่ให้กับเยาวชนในห้องเรียนหรือติดบอร์ดเพื่อให้มีการอ่านอย่างทั่วถึงอยู่เสมอ ครูต้องมีการรณรงค์ ส่งเสริม ยกย่อง ประกาศให้รางวัลแก่ผู้เรียนหรือคนในสังคมที่ทำความดี ความงาม มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยกย่องและเป็นแบบอย่าง ขณะเดียวกันเยาวชนที่ขาดคุณธรรมจริยธรรมที่ติงาม ครูจะต้องให้อภัยและให้โอกาส สนับสนุนให้เยาวชนผู้นั้นกลับตัวกลับใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสียใหม่อย่างอดทนอดกลั้นและทุ่มเท

จากการศึกษาและการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม พบว่า มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 6 ประการ คือ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550) 1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต 3) ผู้เรียนมีความกตัญญู กตเวทิต์ 4) ผู้เรียนมีเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว 5) ผู้เรียนมีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ 6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หากนำจริยธรรมไปทำเป็นวิชาจริยธรรมก็จะไม่เกิด เพราะจริยธรรมไม่ใช่วิชา ท่านอาจารย์พุทธทาสจะย้ำว่า การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือการปฏิบัติ และการได้ผลจากการปฏิบัติที่เรียกว่า ปฏิเสคือ ผลจากการปฏิบัติ และยังได้กล่าวตอนหนึ่งในการประชุมและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง พลังเยาวชน เพื่อสร้างคุณธรรมว่าโรงเรียนแต่ละแห่งต้องสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่เน้นคุณธรรม เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนผู้ที่เป็นเยาวชนของชาติในอนาคต (เชวง เตชะโกศยะ, 2563) ดังนั้น ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนอันเป็นอนาคตของชาติ รากฐานของการพัฒนาประเทศต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพของประชากรภายในประเทศเป็นสำคัญและการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป จึงมีความสนใจในประเด็นคุณธรรมทางการเมือง อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมในเยาวชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสำคัญของประเด็นคุณธรรมทางการเมือง อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมดังกล่าวในเยาวชน

กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองให้กับกลุ่มเยาวชน

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หลักสูตรการศึกษาควรมีการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมและการทำงานร่วมกัน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมจะช่วยให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์เกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมได้พัฒนาขึ้นตามลำดับพัฒนาการคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้น และสามารถนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งชั้นพัฒนาการทางจริยธรรม (Jean Piaget, 1997) ได้ดังนี้ 1) ชั้นก่อนจริยธรรม (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ) เป็นชั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมและระบบกฎเกณฑ์ได้ แต่ยังมีความต้องการทางกายซึ่งต้องการการตอบสนอง ดังนั้น การกระทำจะพึงกระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเองโดยที่ไม่คำนึงถึงผู้อื่น 2) ชั้นเชื่อฟังคำสั่ง (ระหว่างอายุ 2 - 8 ขวบ) เด็กจะสามารถรับสภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ โดยเห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามโดยไม่สนใจถึงผลที่จะตามมา 3) ชั้นยึดหลักแห่งตน (ระหว่างอายุ 8 - 11) เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาสูงขึ้น คลายความเกรงกลัวอำนาจจากภายนอก สามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและประสบการณ์ประกอบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แนวทางในการจัดกิจกรรม คุณธรรมจริยธรรมที่ควรส่งเสริม รวมถึงแนวทาง

การดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษาในสังกัดซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในหลักคุณธรรมพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. การส่งเสริมด้านความพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมิได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชน การปลูกฝังความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต จะช่วยให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสบริโภคนิยม และการทุจริตคอร์รัปชัน พวกเขาจะสามารถตัดสินใจทางการเมืองบนพื้นฐานของข้อมูลที่รอบด้าน และตระหนักถึงผลกระทบต่อส่วนรวม การส่งเสริมความพอเพียงยังเชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการตระหนักถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาการเมืองในระยะยาว

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ปรัชญาของความพอเพียงประกอบด้วยสามหลักการสำคัญ ได้แก่ ความพอประมาณ หมายถึง การดำเนินชีวิตและการพัฒนาที่อยู่ในระดับที่พอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจและการกระทำทุกอย่างต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล พิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบด้าน และคาดการณ์ถึงผลที่จะตามมาอย่างรอบคอบ และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก แต่ (ณัฐพงษ์ ทองภักดี, 2559) กล่าวว่า วิชาความพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน นอกจากนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังตั้งอยู่บนเงื่อนไขสำคัญสองประการ คือ เงื่อนไขความรู้ ซึ่งหมายถึง การมีความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการนำวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งหมายถึง การมีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร และการมีสติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2. การส่งเสริมด้านความกตัญญู

ความกตัญญู คือ การตระหนักและยอมรับในบุญคุณของผู้มีพระคุณ รวมถึงสังคมและประเทศชาติ การปลูกฝังความกตัญญูในเยาวชนจะช่วยสร้างสำนึกของการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาที่จะตอบแทนคุณแผ่นดิน การตระหนักถึงประวัติศาสตร์และความเสียสละของผู้คนในอดีต จะเป็นแรงบันดาลใจให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น การส่งเสริมความกตัญญูยังนำไปสู่การเคารพกฎหมายและกติกาของสังคม รวมถึงการเห็นคุณค่าของสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานของประเทศชาติ ดังนั้น ความกตัญญู หมายถึง คุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ในสังคม มนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ชีวิตด้านกายภาพดำรงอยู่ได้เพราะได้รับอุปการะเลี้ยงดูจากบุคคลต่าง ๆ มีบิดามารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องพึงอาศัยสิ่งเหล่านี้อีก เช่น อาศัยปัจจัย 4 เป็นเครื่องเลี้ยงชีวิตจึงจะอยู่รอดได้ ในส่วนจิตใจมนุษย์ก็ได้รับการปลูกฝังอบรมคุณลักษณะคุณค่าทางจิตใจจากบุคคลอื่น มีบิดามารดา เป็นต้น ให้มีทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม อันเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต ให้มีความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของมนุษย์ ความกตัญญูนี้เป็นคุณธรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติมิใช่เฉพาะต่อมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น แต่ให้มีแม้แต่ต่อสัตว์และพืชทั้งหลายด้วย (ปริญญ ชรรณปียา, 2555)

ความกตัญญู เป็นเหมือน “การรับรู้” และ “การตระหนัก” ถึงบุญคุณที่ผู้อื่นได้กระทำต่อเรา ไม่ว่าจะเป็นบุคคล สัตว์ สิ่งของ หรือแม้แต่ธรรมชาติรอบตัวเรา เป็นการมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการช่วยเหลือและการสนับสนุนที่เราได้รับในขณะที่ กตเวที เป็น “การกระทำ” ที่เกิดขึ้นตามมาเป็นความพยายามที่จะตอบแทนบุญคุณเหล่านั้น ด้วยการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การช่วยเหลือ

การดูแล การยกย่อง การรักษา หรือการทำให้สิ่งนั้นคงอยู่ในสภาพที่ตั้งามดังที่ ญัตติพงษ์ ทองภักดี (2559) คุณธรรมทั้งสองประการนี้จึงไม่อาจแยกออกจากกันได้อย่างแท้จริง การมีความกตัญญูอย่างแท้จริงย่อมนำไปสู่ การแสดงออก ซึ่งความกตเวทียในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเสมอไป และการกระทำด้วยความกตเวทียี่ก็เป็นเครื่อง ยืนยันถึงจิตใจที่ตระหนักและซาบซึ้งในบุญคุณ การมีทั้งความกตัญญูและกตเวทียี่จึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญ อย่างยิ่งต่อการสร้างสังคมที่สงบสุขและมีความสุขสมดัง ทั้งต่อเพื่อนมนุษย์และต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

3. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับการเมืองที่มีคุณภาพ การปลูกฝัง ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อบุคคลอื่น และต่อสังคมประเทศชาติ จะช่วยป้องกันปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันและการใช้อำนาจในทางที่ผิด เยาวชนที่เติบโตขึ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะเป็นพลเมืองที่น่าเชื่อถือ มีความจริงใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การส่งเสริม ความซื่อสัตย์ยังรวมถึงการเคารพในหลักการแห่งความถูกต้องและยุติธรรม

ความหมายของความซื่อสัตย์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2553 ได้ให้ความหมาย ของคำว่า “ความซื่อสัตย์” หมายถึง ประพฤติตรงและจริง ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง อภิญา มิอาจ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความซื่อสัตย์” หมายถึง การกระทำ หรือ การแสดงออกซึ่งการประพฤติอย่างเหมาะสม ตรงต่อความเป็นจริง มีความประพฤติตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น **ธีรณัฐ สุนทร** ได้ให้ความหมายของ “ความซื่อสัตย์” หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมตรงตาม ตรงต่อ ความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา และทางใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น **กฤติพงศ์ บุญรงค์** ได้ให้ความหมายของ “ความซื่อสัตย์” หมายถึง การประพฤติ อย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง เช่น ตรงต่อหน้าที่ตรงต่อคำพูด ตรงต่อกฎเกณฑ์ ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาอย่างเหมาะสมทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยจึงพอสรุปได้ว่า “ความซื่อสัตย์” หมายถึง ความประพฤติอย่างเหมาะสม ตรงและจริงใจ ทั้งทางกาย วาจา และใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ความสำคัญของความซื่อสัตย์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริต ไว้ดังนี้ ความสุจริต ความมุ่งมั่นในประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง จะเกิดขึ้นและยั่งยืนอยู่ได้ด้วยสติปัญญา สติ คือ ความระลึกถึง ปัญญา คือ ความรู้ชัด ที่เกิดขึ้นจากความฉลาด สามารถคิดพิจารณาได้อย่างถูกต้อง แยกแยะ ดังนั้น ความสุจริตและมุ่งมั่นจะยั่งยืนอยู่ได้ด้วย สติปัญญา หมายความว่า เมื่อบุคคลผู้มีสติรู้ตัว มีปัญญารู้ชัดในคุณค่าของความสุจริตและสร้างสรรค์ความเจริญบนพื้นฐานของความสุจริตแล้ว ก็จะเป็น ความนิยม เชื่อมั่น พึ่งพอใจในความดี การกระทำดีความดีนั้นจะพึงพอใจนั้นจะเป็นเครื่องหนุนประคอง ความสุจริต พร้อมทั้งมุ่งมั่นที่จะทำให้คงอยู่ (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, 2552) การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในตัวเยาวชนนับเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต เนื่องจากเยาวชนเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้ และซึมซับคุณค่าต่าง ๆ การปลูกฝังคุณธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริตตั้งแต่เยาว์วัยจึงเป็นการวางรากฐาน ที่มั่นคงให้พวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี และสามารถสร้างสรรค์สังคม ให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในเยาวชนสามารถดำเนินการได้หลากหลายมิติ โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมแรกที่เยาวชนได้สัมผัสพ่อแม่และผู้ปกครองควรเป็น แบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การรักษาคำพูด การยอมรับผิด เมื่อทำผิดพลาด และการแสดงความจริงใจในการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว จะเป็นบทเรียนที่มีค่า และซึมซับเข้าไปในจิตใจของเยาวชนอย่างไม่รู้ตัว นอกจากนี้ การพูดคุยและสอนถึงความสำคัญของ

ความซื่อสัตย์ การให้กำลังใจเมื่อเยาวชนแสดงความซื่อสัตย์ และการชี้ให้เห็นผลกระทบของการไม่ซื่อสัตย์ ก็เป็นสิ่งจำเป็นในการเสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของจริยธรรมข้อนี้

สถานศึกษา เป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในเยาวชน โรงเรียนและครูอาจารย์ควรสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมคุณธรรมความซื่อสัตย์ เช่น การมีกฎระเบียบที่ชัดเจนและยุติธรรม การส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบร่วมกัน การให้ความรู้เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ และผลของการประพฤติซื่อสัตย์ การยกตัวอย่างบุคคลหรือสถานการณ์ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ รวมถึงการให้โอกาสเยาวชนได้ฝึกฝนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ การลงโทษอย่างเหมาะสมเมื่อมีการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ ก็เป็นสิ่งสำคัญในการย้ำเตือนถึงผลของการกระทำดังกล่าว นอกเหนือจากครอบครัวและสถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางสังคมและสื่อต่าง ๆ ก็มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในเยาวชน การสร้างสังคมที่ให้ความสำคัญและยกย่องผู้ที่มีความซื่อสัตย์ การนำเสนอเนื้อหาในสื่อต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการมีแบบอย่างที่ดีในสังคม จะช่วยเสริมสร้างค่านิยมแห่งความซื่อสัตย์ในหมู่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในเยาวชน จึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และซึมซับคุณธรรมข้อนี้อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความซื่อตรง และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไปตลอดไปไม่เสื่อมคลาย

ผู้ศึกษามีความเห็นว่า ความซื่อสัตย์สุจริตจึงเป็นการบูรณาการของความจริงใจทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ การแสดงออกทางกายที่ซื่อตรง คือ การประพฤติอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม การสื่อสารทางวาจาที่ซื่อสัตย์คือการพูดความจริง ไม่โกหก ไม่ใส่ร้ายป้ายสี และการมีจิตใจที่ซื่อตรง คือ การคิดดี ปราศจากอคติ และไม่มีเจตนาแอบแฝง การหล่อหลอมและส่งเสริมคุณธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริต ในทุกระดับจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสังคมที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน

4. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ คือ การตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองและการปฏิบัติหน้าที่นั้นอย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง การปลูกฝังความรับผิดชอบในเยาวชนจะช่วยให้พวกเขามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีสำนึกและตระหนักถึงผลกระทบของการตัดสินใจของตนเองต่อสังคม การมีความรับผิดชอบยังนำไปสู่การเคารพกฎหมาย การมีวินัยในการใช้สิทธิและเสรีภาพ และการพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคม ความหมายของความรับผิดชอบ กลุ่มประชาสัมพันธ์ (สำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ได้ให้คำนิยามของ คำว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง บริพัตร ณ อยุธยา และสายฤดี วรกิจโกศาทร (2547) ความรับผิดชอบหรือ Responsibility หมายถึง การกระทำสิ่งที่ถูก พิจารณาจากกิจกรรม การกระทำที่ถูกเวลา(กาลเทศะ) ทันเวลา ตรงต่อเวลาด้วย เป็นกิจกรรมฝึกให้รับผิดชอบต่อตัวเองต่อครอบครัว และต่อสังคมในที่สุด เท่ากับสร้างเสริมวินัยพจนานุกรม พุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (ชำระ - เพิ่มเติม ช่วยที่ 1/ยุติ) ให้ความหมายของคำว่า “วินัย” หมายถึง ระเบียบแบบแผนสำหรับฝึกฝน ควบคุมความประพฤติของบุคคลให้มีชีวิตที่ดำรงเจริญก้าวหน้า และควบคุมหมู่ชนให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อยดีงาม กฤษณา พันธุ์วานิช (2550) อ้างถึงใน เต็มศักดิ์ สุวรรณ, 2553) ความรับผิดชอบ หมายถึง สภาพที่รู้จักหน้าที่ และทำงาน หรือดำเนินการตามภาระหน้าที่ให้บังเกิดผลลัพธ์

มากที่สุดและเงื่อนไขที่ต้องมี คือ การรู้ (เรียนรู้หรือการรับรู้) ภารกิจที่ต้องกระทำในหน้าที่นั้น ๆ มีอะไรบ้าง หรือหนึ่ง คือ รู้หน้าที่นั่นเอง

ลักษณะของความรับผิดชอบ

คนที่มีความรับผิดชอบมีลักษณะ ดังนี้ คือ ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุดและสุดกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะต้องเผชิญอุปสรรคมากมายเพียงใด เสร็จและทันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีการควบคุม กล่าวรับในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบของตน เอาจริงเอาจังและขยันขันแข็ง ไม่ทิ้งงานไปกลางคัน ถึงแม้ว่าจะเป็นงานที่ตนไม่ชอบ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง หรือทั้งปัญหาไว้ ไม่โทษผู้อื่น หากงานนั้นไม่สำเร็จหรือเกิดความเสียหาย และตรงต่อเวลาในการทำงานหรือนัดหมาย ลักษณะของความรับผิดชอบมีหลากหลายมากมายหลายด้าน แต่ลักษณะที่สำคัญต่อการศึกษาผลของความรับผิดชอบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546)

ผู้ศึกษาได้มีความเห็นว่า ความซื่อสัตย์ คือการปฏิบัติตนทั้งทางกาย วาจา และจิตใจอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่เอาเปรียบ และมีความจริงใจจนเป็นที่ไว้วางใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดความไว้วางใจระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับหลักธรรมในเบญจศีลและเบญจธรรมที่เน้นย้ำเรื่องการไม่กล่าวคำเท็จและการมีสัจจะ นอกจากนี้ บทความยังเชื่อมโยงความรับผิดชอบ กับความซื่อสัตย์ โดยระบุว่าผู้ที่มีความรับผิดชอบจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดำเนินการที่ขัดต่อแนวปฏิบัติ และจรรยาบรรณ ไม่หลอกลวง และไม่มีเจตนาทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหาย พร้อมทั้งสรุปว่าความรับผิดชอบ คือ การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด เต็มความสามารถ พินิจอุปสรรค และทำให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด ด้วยความพยายาม ความละเอียดรอบคอบ และการใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

5. การส่งเสริมด้านอุดมการณ์คุณธรรม

อุดมการณ์คุณธรรมในบริบทนี้ หมายถึง การปลูกฝังความประพฤติที่เรียบร้อยทั้งทางกาย วาจา และใจ การมีจิตใจที่ดีงาม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีน้ำใจ เสียสละ และโอบอ้อมอารี การบำเพ็ญอุดมการณ์คุณธรรมในเยาวชนจะช่วยสร้างพลเมืองที่มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างสรรค์สังคมที่ดีงาม การมีอุดมการณ์คุณธรรมยังเป็นเกราะป้องกันมิให้เยาวชนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผลประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มพวกพ้อง อุดมการณ์คุณธรรม คือ การปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมอันพึงประสงค์ให้แก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันในระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญและใส่ใจมาโดยตลอดพร้อมกันนี้ได้มีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมไว้หลายท่าน นักวิชาการ ส่วนใหญ่เชื่อว่าคุณธรรม และจริยธรรมมีการพัฒนาเป็นลำดับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งสามารถประมวลทฤษฎีในการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมคุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงาม ศีลต้องอยู่ที่กาย ที่วาจา ธรรมอยู่ที่ใจ เมื่อเรามีกายมีวาจา ที่มีศีลมีธรรมแล้ว นั่นแหละเป็นเครื่องนำชีวิตของเราให้ไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้ และงามทุกเพศทุกวัย และการอยู่ร่วมกันในสังคม หมู่มาก จำเป็นต้องมีความจริงใจต่อกัน เมื่อกระทบกระทั่งกันด้วยเรื่องเล็กน้อยก็พยายามอดทนข่มใจไม่ให้เรื่องเล็กน้อยกลายเป็นเรื่องราวใหญ่โต อีกทั้งความพยายามเสียสละแบ่งปันให้แก่คนรอบข้างชีวิตจึงจะประสบแต่ความสุขตลอดไป (พระเทพคุณาภรณ์ (โสภณ โสภณจิตโต ป.ธ.9)

พระเทพคุณาภรณ์ ได้กล่าวถึงคุณธรรมไว้ว่า ธรรมเป็นสิ่งที่ดีงาม ศีลต้องอยู่ที่กาย ที่วาจา ธรรมอยู่ที่ใจ เมื่อเรามีกาย มีวาจาที่มีศีลธรรมแล้ว นั่นแหละเป็นเครื่องนำชีวิตของเราให้ไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้ และงามทุกเพศทุกวัย เด็กเอาไปประดับกัณฐก หนุ่มสาวเอาไปประดับกัณฐก คนแก่เอาไปประดับกัณฐก มันไม่เหมือนกับเครื่องประดับ คือ เสื้อผ้า เสื้อผ้านั้นงามเฉพาะเพศ เสื้อผ้าของเด็ก ผู้ใหญ่เอาไปใส่ก็ไม่งาม เสื้อผ้าของหนุ่มสาว คนแก่เอาไปใส่

ก็ไม่งาม เสื้อผ้าของคนแก่ หนุ่มสาวเอาไปใส่ก็ไม่งาม งามเฉพาะเพศเฉพาะวัย แต่เครื่องประดับคือศีลนี้ งามทุกเพศ ทุกวัย ส่วนธรรมะหมายถึง ทรงไว้ซึ่งผู้ปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ต้องมีธรรมะ 4 ข้อ ไว้ประจําใจ นั่นก็ คือ

1. ความจริงใจ ซื่อตรง ซื่อสัตย์ พูดจริง ทำจริง จะอยู่ที่ไหน อยู่ในฐานะเช่นใด ก็ขอให้เป็นคนซื่อสัตย์ ทั้งต่อตนเองและคนอื่นรอบข้าง

2. การฝึกฝนข่มใจ เมื่อมีความซื่อสัตย์จริงใจแล้วยังไม่พอ ต้องมีการข่มใจฝึกฝนฝึกมีนิสัย และปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัยแก้ไขข้อบกพร่องปรับปรุงตนเอง ให้เจริญก้าวหน้า ด้วยปัญญาความรู้

3. ความอดทน เมื่อมีความซื่อสัตย์จริงใจแล้ว ฝึกฝนข่มใจแล้ว ก็ยังไม่พอจำเป็นต้องมีความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหวในจุดหมาย บางคนซื่อสัตย์จริง ข่มใจจริง แต่ไม่อดทน เจอเรื่องหนักใจก็ยอมแพ้ สู้ไม่ไหวต้องอดทนด้วย จึงจะถึงจุดหมาย

4. ความเสียสละ เป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก ต้องมีความเสียสละ มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทุกคนในสังคม ช่วยเหลือเท่าที่เห็นว่าสมควรจะช่วยเหลือได้ เห็นใครควรแก่การช่วยเหลือ ก็ช่วยเหลือตามกำลังมากบ้างน้อยบ้าง หรือบางครั้งก็ช่วยเหลือด้วยกำลังกาย บางครั้งก็ช่วยเหลือด้วยกำลังทรัพย์ บางครั้งก็ช่วยเหลือด้วยกำลังสติปัญญา ทุก ๆ ครั้งที่ช่วยเหลือ ก็มีความกรุณาสงสารเป็นเบื้องหน้า มุ่งที่จะปลดเปลื้อง ความทุกข์ของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2551) ได้ให้ความเห็นว่า การปลูกฝังจิตสำนึก ด้านคุณธรรมในสังคมไทย ต้องดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การ “ปลูก” และการ “ฝัง” ในส่วนการ “ปลูก” นั้น ใช้สำหรับเด็กและเยาวชน ที่เปรียบเป็นดั่งผ้าขาวและจะเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต ซึ่งจะต้องได้รับการปลูกฝังความคิดและทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงาม เป็นเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ออกไปในสังคมไทยต่อไป ส่วนการ “ฝัง” นั้น ใช้กับผู้ใหญ่ ที่บางครั้งได้หลงลืมหรือละเลยการนำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติให้เกิดการระลึก นึกถึง ตระหนักถึงความสำคัญ และนำคุณธรรมจริยธรรมกลับมาใช้ในการดำรงตน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก และเยาวชนต่อไป ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ยกตัวอย่างให้เห็นว่า 1 สาเหตุที่ทำให้ ประเทศอังกฤษ สามารถดำรงมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมที่สูงส่งเอาไว้ได้ตลอดมา คือ ชาวอังกฤษได้รับการปลูกฝัง คติธรรม 7 ประการมาตั้งแต่เด็ก (ข้อ 1 - 7) และเมื่อบุคคลใดมีคติธรรมทั้ง 7 ประการครบถ้วน ก็ถือว่าเป็น ผู้ที่มี “Integrity” หมายถึง การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมอันสูงส่ง มีความหมาย ลึกซึ้งและกว้างขวางมาก และเป็นที่ยอมรับของสังคมถูกต้องทั้งหลายทั้งปวง ที่น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับการฝึกอบรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนหรือบุคคลทั่วไปในสังคมไทย ให้มีคติธรรมครบทั้ง 7 ประการ และการฝึกอบรมเด็กไทย ควรเพิ่มคติธรรมอีก 5 ประการ เพื่อให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีและสภาพ ของสังคมไทย ซึ่งคติธรรม 12 ประการ คือ 1) สัจจะ พูดความจริง (Truth) 2) ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) 3) ความระลึกในหน้าที่ (Sense of Duty) 4) ความอดกลั้น (Patience) 5) ความเป็นธรรม (Fair Play) 6) ความเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Consideration for Others) 7) เมตตาธรรม (Kindness) 8) ความกตัญญู กตเวทิตา (Gratitude) 9) ความสุภาพนุ่มนวล (Politeness) 10) ความเคารพต่อผู้มีอาวุโส (Respect for Elders) 11) รักษาคำพูด (Promise) 12) จิตสำนึกสาธารณะ เสียสละเพื่อส่วนรวม (Public Conscience)

จากการศึกษาความหมายของอุดมการณ์คุณธรรม ผู้ศึกษาได้สรุปว่า หัวใจสำคัญของการปลูกฝัง อุดมการณ์คุณธรรม คือ การบ่มเพาะความประพฤติที่งดงามและเหมาะสมครบถ้วนทั้งในมิติทางกาย วาจา และจิตใจ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบุคคลที่มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริง ไม่เพียงแต่การแสดงออก ภายนอกที่ดูเรียบร้อยเท่านั้น แต่ยักรวมถึงการมีจิตใจที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมภายในซึ่งจะส่งผลให้เป็น ผู้ที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงออกถึงน้ำใจและความเสียสละ พร้อมทั้งจะโอบอ้อมอารี

และช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาได้เน้นย้ำถึงแนวคิดทางการส่งเสริมศีลธรรมสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยตระหนักถึงบทบาทอันสำคัญยิ่งของครูผู้สอนในการเป็นผู้จุดประกายและนำทางให้นักเรียนได้พัฒนาจริยธรรม ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่ยังเป็นแบบอย่างและผู้สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนเกิดค่านิยมทางศีลธรรมและคุณธรรมที่ได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้เองจะเป็นบรรทัดฐานสำคัญในการประเมินและตัดสินการกระทำของบุคคลในสังคม การกระทำที่สอดคล้องกับคุณธรรมและศีลธรรมนั้น ไม่เพียงแต่จะนำมาซึ่งความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองของสังคมโดยรวมเท่านั้น แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อความรู้สึกภายในของผู้กระทำเอง โดยจะก่อให้เกิดความพึงพอใจและความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นการยืนยันถึงคุณงามความดีที่ได้ปฏิบัติจริยธรรมหรือคุณธรรมที่แสดงออกผ่านการกระทำทางร่างกายในลักษณะที่สุภาพ เรียบร้อย ถูกต้องตามครรลองของสังคมนั้น เป็นสิ่งที่สังคมปรารถนาและให้การยอมรับ แต่การแสดงออกภายนอกเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ การมีจริยธรรมอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปลูกฝังและฝึกหัดอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดเริ่มต้นจากการปลูกฝังคุณธรรมให้หยั่งรากลึกในจิตใจเสียก่อน เมื่อจิตใจได้รับการบ่มเพาะด้วยคุณธรรมแล้วการแสดงออกทางกายและวาจาก็จะสอดคล้องกับคุณธรรมภายในได้อย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้การปลูกฝังคุณธรรมในจิตใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการอาศัยหลักคำสอนทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ศาสนาเป็นแหล่งรวมของหลักการและกฎเกณฑ์แห่งการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม ซึ่งเป็นเครื่องมืออันทรงพลังในการชี้แนะและขัดเกลาจิตใจให้เยาวชนได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมในอนาคต

แนวทางและกลไกในการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชน

การเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เยาวชนได้รับการบ่มเพาะคุณธรรม พ่อแม่และผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนด้วยคุณธรรมต่าง ๆ และให้การอบรมสั่งสอนถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีสำนึกรับผิดชอบ
2. สถานศึกษา สถานศึกษาทุกระดับควรบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมทางการเมืองเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การอภิปรายประเด็นทางการเมืองอย่างมีเหตุผล และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน
3. สื่อและการสื่อสาร สื่อต่าง ๆ ควรมีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมคุณธรรมทางการเมือง สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์
4. องค์กรเยาวชนและภาคประชาสังคม องค์กรเยาวชนและภาคประชาสังคมสามารถเป็นกลไกสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมทางการเมือง การสร้างเครือข่ายเยาวชนที่มีความสนใจทางการเมือง และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการทางการเมือง
5. ศาสนาและสถาบันทางศาสนา หลักคำสอนทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การส่งเสริมให้เยาวชนได้ศึกษาและนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีคุณธรรมทางการเมือง
6. การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ จะเป็นการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมทางการเมืองผ่านประสบการณ์จริง

บทสรุป

กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองของเยาวชนเพื่อสังคมคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุดของการศึกษากระบวนการเสริมสร้างเยาวชน คือ การเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชน มิใช่เพียงวาทกรรมสวยหรูหรือเป้าหมายที่จับต้องได้ยาก หากแต่เป็นภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการวางรากฐานสังคมที่มีคุณภาพและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ในโลกที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและซับซ้อน เยาวชน คือ พลังขับเคลื่อนอนาคตที่จะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศชาติ การปลูกฝัง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณธรรมหลักอันได้แก่ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม ในกลุ่มเยาวชนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องจึงมีอาจมองข้ามได้ หากปรารถนาที่จะเห็นสังคมที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ และก้าวหน้าอย่างมั่นคง การปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในบริบททางการเมืองของเยาวชนนั้น มีความหมายลึกซึ้งกว่าเพียงแค่การประหยัดหรือการพึ่งพาตนเองในระดับปัจเจกบุคคล หากแต่เป็นการบ่มเพาะจิตสำนึกของการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การตัดสินใจบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลและข้อมูลที่รอบด้าน และการสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแสการบริโภคนิยมที่อาจนำไปสู่ความโลภและการทุจริต เมื่อเยาวชนเข้าใจและตระหนักถึงหลักการเหล่านี้ พวกเขาจะเติบโตเป็นพลเมืองที่ไม่ถูกครอบงำด้วยผลประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มพวกพ้อง แต่จะสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจในประเด็นทางการเมืองด้วยวิจญาณ และคำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวมและอนาคตของประเทศชาติอย่างแท้จริง การส่งเสริมความพอเพียงยังเชื่อมโยงกับการตระหนักถึงความสำคัญของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นทางการเมืองที่สำคัญในยุคปัจจุบัน

ขณะเดียวกัน การบ่มเพาะความกตัญญูในจิตใจของเยาวชน จะเป็นการสร้างรากฐานทางจิตใจที่แข็งแกร่ง ซึ่งเชื่อมโยงพวกเขากับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และผู้คนที่มีความคุณูปการต่อสังคม การตระหนักถึงความเสียสละของบรรพบุรุษและการเห็นคุณค่าของสถาบันหลักของชาติ จะเป็นแรงผลักดันให้เยาวชนเกิดความสำนึกรักบ้านเกิด และปรารถนาที่จะตอบแทนคุณแผ่นดินด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ การเคารพกฎหมาย กติกา และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคมก็เป็นผลพวงสำคัญของการมีจิตใจที่เปี่ยมด้วยความกตัญญูยิ่งไปกว่านั้นความซื่อสัตย์สุจริต ถือเป็น หัวใจสำคัญของการเมืองที่สะอาดและโปร่งใส การปลูกฝังคุณธรรมข้อนี้ในเยาวชนตั้งแต่เนิ่น ๆ จะเป็นการสร้างเกราะป้องกันมิให้พวกเขาเติบโตไปเป็นนักการเมืองหรือข้าราชการที่ฉ้อฉลและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน การมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่การงาน และต่อผู้อื่น จะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงานร่วมกันในระบบการเมือง การส่งเสริมความซื่อสัตย์ยังรวมถึงการเคารพในหลักการแห่งความถูกต้อง ยุติธรรม และเสมอภาค การเสริมสร้างความรับผิดชอบในเยาวชนจะเป็นการบ่มเพาะจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ พวกเขาจะตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความเอาใจใส่และรอบคอบ ที่สำคัญคือ พวกเขาจะกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง ทั้งในด้านบวกและด้านลบ การมีเยาวชนที่มีความรับผิดชอบ จะนำไปสู่สังคมที่มีการปกครองตนเองที่ดี มีการเคารพกฎหมาย และมีการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมอย่างแข็งขัน สุดท้าย การปลูกฝังอุดมการณ์คุณธรรมในเยาวชน จะเป็นการสร้างจิตสำนึกและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในสังคม การบ่มเพาะจิตใจที่ไม่เห็นแก่ตัวพร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความโอบอ้อมอารีจะเป็นพลังสำคัญในการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและสามัคคี เยาวชนที่มีอุดมการณ์คุณธรรม จะไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความเห็นแก่ตัวหรือการแบ่งพรรคแบ่งพวก แต่จะมุ่งเน้นไปที่การสร้างสรรค์ประโยชน์สุขให้กับสังคมโดยรวม

เพื่อให้การเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง สถาบันครอบครัว สถานศึกษา สื่อมวลชน

องค์กรเยาวชน ภาคประชาสังคม และสถาบันทางศาสนา ต่างมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และซึมซับคุณธรรมเหล่านี้ การเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นในโรงเรียน ชุมชน ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองระดับชาติ จะเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในระบบการเมืองและพัฒนาคุณธรรมทางการเมืองไปพร้อมกัน การเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนมิใช่เพียงเป้าหมายที่พึงปรารถนา แต่เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการสร้างสังคมที่มีคุณภาพ มีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน การปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณธรรมหลักทั้งห้าประการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม จะเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับอนาคตของประเทศชาติเพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองที่มีสำนึกทางการเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรม และสามารถนำพาสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน สมดังความปรารถนาของสังคมโดยรวม

องค์ความรู้

บทความนี้ได้ข้อค้นพบกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชน ที่สำคัญคือ พลังขับเคลื่อนอนาคต ที่จะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศชาติสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเยาวชนได้

1. องค์ความรู้ใหม่ด้านความพอเพียงทางการเมือง

แนวคิดหลัก ความพอเพียงทางการเมืองในเยาวชนมิใช่เพียงการประหยัดทรัพยากร แต่เป็นการพัฒนาสำนึกพลเมืองที่มีเหตุผลและวิจรรณญาณ สามารถวิเคราะห์ระบบการเมืองและเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน ตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำ และแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมในระดับโครงสร้าง รวมถึงรู้เท่าทันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อของการบิดเบือนข้อมูลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง การประยุกต์ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิพากษ์เกี่ยวกับระบบการเมืองและเศรษฐกิจ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะอย่างรอบด้าน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายและตรวจสอบได้ การรณรงค์ให้เยาวชนตระหนักถึงผลกระทบของการบริโภคต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในระดับชุมชนและประเทศชาติ

2. องค์ความรู้ใหม่ด้านความกตัญญูทางการเมือง

แนวคิดหลัก ความกตัญญูทางการเมืองในเยาวชนขยายขอบเขตจากการตระหนักถึงบุญคุณในอดีตสู่การเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความคิด การเคารพในสิทธิมนุษยชน และการตระหนักถึงความเชื่อมโยงของสังคมในระดับโลก รวมถึงการเรียนรู้จากประวัติศาสตร์และความผิดพลาดในอดีต เพื่อสร้างอนาคตทางการเมืองที่และเป็นธรรมมากขึ้น การประยุกต์ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์การเมืองและสังคมไทยอย่างรอบด้าน การศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเยาวชนจากภูมิหลังที่แตกต่างกัน การรณรงค์ให้เยาวชนเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น และการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

3. องค์ความรู้ใหม่ด้านความซื่อสัตย์สุจริตทางการเมืองในโลกดิจิทัล

แนวคิดหลัก ความซื่อสัตย์สุจริตทางการเมืองในยุคดิจิทัล เน้นความรับผิดชอบต่อในการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ การต่อต้านข่าวปลอมและการบิดเบือนความจริงในโลกออนไลน์ รวมถึงจริยธรรมในการใช้สื่อดิจิทัล และการเคารพในความเป็นตัวของตัวเองและทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น การประยุกต์ใช้ ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและการพัฒนาทักษะการตรวจสอบข้อมูล การรณรงค์ให้เยาวชน

ตระหนักถึงผลกระทบของการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง การสนับสนุนการสร้างเนื้อหาออนไลน์ที่สร้างสรรค์ และมีคุณค่า การอบรมเรื่องจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการส่งเสริมการเคารพกฎหมาย และกฎระเบียบในโลกดิจิทัล

4. องค์ความรู้ใหม่ด้านความรับผิดชอบทางการเมืองเชิงรุก

แนวคิดหลัก ความรับผิดชอบทางการเมืองในเยาวชนก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น และมีส่วนร่วมเชิงรุก ในการแก้ไขปัญหาสังคมและการเมือง การตรวจสอบและตั้งคำถามต่ออำนาจอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างสรรค์ทางออกที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเน้นการใช้สิทธิและเสรีภาพพลเมืองอย่างมีวิจารณญาณและสันติวิธี การประยุกต์ใช้สนับสนุนการรวมกลุ่มของเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมทางสังคมและการเมือง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนโยบายสาธารณะการฝึกฝนทักษะการสื่อสารและการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การสนับสนุนการทำงานอาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมในองค์กรภาคประชาสังคม และการส่งเสริมการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีความรับผิดชอบ

5. องค์ความรู้ใหม่ด้านอุดมการณ์คุณธรรมทางการเมืองที่เชื่อมโยง

แนวคิดหลัก อุดมการณ์คุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนขยายขอบเขตสู่การตระหนักถึงความยุติธรรมและความเสมอภาคในระดับโลก การสนับสนุนความหลากหลายและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในระดับโลก โดยมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกและมุ่งเน้นการสร้างสรรค์สังคมที่ยั่งยืนและเป็นธรรมสำหรับทุกคน การประยุกต์ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นทางสังคมและการเมืองระดับโลก การสนับสนุนกิจกรรมแลกเปลี่ยนเยาวชนระหว่างประเทศ การรณรงค์ให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนสากล การสนับสนุนการทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ และการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับโลก ด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ใหม่เหล่านี้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาเยาวชนจะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ มีสำนึกทางการเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมที่ทันต่อยุคสมัย และสามารถขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง การบูรณาการองค์ความรู้ใหม่ทั้ง 5 ด้านนี้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาเยาวชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถานศึกษา สื่อมวลชน องค์กรเยาวชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาครัฐ จะเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงและครอบคลุม ในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง พวกเขาจะไม่เพียงแต่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังมีสำนึกทางการเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมที่ทันต่อยุคสมัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืนและสร้างสังคมคุณภาพที่เราทุกคนปรารถนาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ควรเปิดโอกาสให้เยาวชนได้สร้าง “เครือข่ายผู้นำเยาวชนคุณธรรม” เพื่อเป็นแบบอย่างและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง คัดเลือกและสนับสนุนเยาวชนที่มีศักยภาพและแสดงออกถึงการยึดมั่นในคุณธรรมทางการเมืองให้เป็นผู้เยาว์ในชุมชน โดยให้พวกเขาได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม (เช่น การอบรมภาวะผู้นำ การจัดการโครงการ การสื่อสาร) และมีบทบาทในการเป็นแบบอย่างที่ดี และขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมทางการเมืองในกลุ่มเพื่อนและในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ กลไก และแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนที่ประสบความสำเร็จในประเทศต่าง ๆ ที่มีบริบททางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่แตกต่าง การศึกษาควรวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และความท้าทายของแต่ละรูปแบบ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในบริบทของประเทศไทย

2.2 ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อประเมินผลกระทบของการเสริมสร้างคุณธรรมทางการเมืองในเยาวชนต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทักษะทางการเมือง ค่านิยม และคุณภาพชีวิตในระยะยาว การศึกษาควรติดตามกลุ่มเยาวชนที่ได้รับการบ่มเพาะคุณธรรมทางการเมืองอย่างเป็นระบบตั้งแต่เยาว์วัย และเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการหรือได้รับการบ่มเพาะในระดับที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เต็มศักดิ์ สุวรรณ, (มปป.). (16 เมษายน 2568). ประโยชน์ของโครงการ.
<https://sites.google.com/site.krotermsaksuwan/home/keiyw-teim-sakdi/>.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2551). ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2555). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เพ็ชรี รูปะวิเชตร. (2547). เอกสารรวบรวมบทความทางวิชาการ บทความพิเศษและบทความวิจัยของ อาจารย์ ดร.เพ็ญรี รูปะวิเชตร. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ภาควิชาอาชีวศึกษาคณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550). มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์ พิจารณาเพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. บริษัท จุฑทอง จำกัด.
- Jean Piaget. (1997). *The Moral Judgment of the Child*. Routledge&Kegan Paul Ltd.